

Stan: listopad 2012 roku

Ustalenie obywatelstwa niemieckiego, informacja

I. Zasada

Wiele zdarzeń, które miały miejsce w życiu wnioskodawcy i jego przodków, może mieć znaczenie dla uzyskania bądź utraty obywatelstwa niemieckiego. Zdarzenia te mogą mieć charakter osobisty wzgl. rodzinny (np. urodziny lub zawarcie małżeństwa) i/lub charakter polityczny albo prawny (np. zbiorowe nadanie obywatelstwa podczas drugiej wojny światowej lub otrzymanie obywatelstwa obcego). Posiadanie obywatelstwa niemieckiego rozpatrywane jest w ramach postępowania przeprowadzanego na wniosek osoby zainteresowanej. Należy przy tym udowodnić przedkładając przekonujące dokumenty pierwotne uzyskanie i nieprzerwane posiadanie obywatelstwa niemieckiego. Odpowiedni formularz wniosku otrzymać można w Ambasadzie lub we właściwym według miejsca zamieszkania Konsulacie Generalnym Niemiec we Wrocławiu, Gdańsku lub Krakowie. Ambasada wzgl. Konsulat Generalny kieruje następnie wniosek do właściwego w sprawie ustalania obywatelstwa Federalnego Urzędu Administracyjnego w Kolonii (Bundesverwaltungsamt), Barbarastr. 1, 50728 Köln.

II. Warunki uzyskania obywatelstwa niemieckiego przez urodzenie

1. Osoby urodzone ze związku małżeńskiego

W przypadku osób urodzonych przed dniem **1 stycznia 1975** roku obowiązuje zasada, że mogą one być Niemcami jedynie wtedy, gdy ich ojciec był Niemcem. Istnienie ciągłości pochodzenia należy udowodnić wstecz do dziadka i ewentualnie nawet pradziadka aż do początku XX wieku. Jeśli rodzice byli małżeństwem a tylko matka była Niemką, wtedy w przypadku urodzenia między 1 kwietnia 1953 a 31 grudnia 1974 roku można było uzyskać obywatelstwo poprzez oświadczenie złożone przez matkę przed właściwym urzędem.

Osoba urodzona po **1 stycznia 1975** roku uzyskuje obywatelstwo niemieckie wtedy, gdy posiadało je jedno z rodziców.

2. Osoby nie urodzone w związku małżeńskim

Z reguły obowiązuje zasada, że dana osoba uzyskuje obywatelstwo matki. Od 1 lipca 1993 roku obywatelstwo można również uzyskać po ojcu, jeżeli

- a) jest on Niemcem
- b) przeprowadzono zgodnie z przepisami prawa niemieckiego skuteczne stwierdzenie wzgl. uznanie ojcostwa
- c) uznanie ojcostwa wzgl. przeprowadzenie lub wszczęcie postępowania w sprawie ustalenia ojcostwa nastąpiło zanim dziecko osiągnęło 23 rok życia.

3. Uzyskanie obywatelstwa poprzez urodzenie w Niemczech

Od dnia 1 stycznia 2000 roku dziecko rodziców, którzy są cudzoziemcami, uzyskuje niemieckie obywatelstwo poprzez urodzenie w Niemczech, jeżeli jedno z rodziców

- a) od ośmiu lat przebywa legalnie na stałe w Niemczech i
- b) posiada uprawnienie do pobytu (Aufenthaltsberechtigung) lub od trzech lat posiada zezwolenie na pobyt (Aufenthaltsurlaubnis) na czas nieokreślony.

Po osiągnięciu pełnoletności (18 roku życia) osoba, która obywatelstwo niemieckie nabyła przez urodzenie w Niemczech i posiada poza tym obywatelstwo innego państwa, musi oświadczyć na piśmie przed ukończeniem 23 roku życia, czy pragnie zachować obywatelstwo niemieckie czy obywatelstwo innego państwa. W przypadku zachowania obywatelstwa niemieckiego musi udokumentować zrzeczenie się lub utratę obywatelstwa innego państwa, chyba że może okazać pisemne zezwolenie na zachowanie obywatelstwa niemieckiego. Jeśli do ukończenia 23 roku życia takiego oświadczenia nie złoży, traci automatycznie niemieckie obywatelstwo (por. § 29 niemieckiej Ustawy o obywatelstwie).

Dzieci **urodzone w Niemczech** przed dniem 1 stycznia 2000 roku **nie** nabyły obywatelstwa niemieckiego jedynie na podstawie faktu urodzenia się w Niemczech.

Brak posiadania obywatelstwa niemieckiego w przypadku urodzenia za granicą

W przyszłości nie będzie można uzyskać obywatelstwa niemieckiego w przypadku urodzenia za granicą, jeżeli (przyszły) rodzic będący Niemcem urodził się za granicą po dniu 31.12.1999 roku i tam też na stałe mieszka, chyba że

- a) dziecko stałoby się bezpaństwowcem lub
- b) będący Niemcem rodzic zgłosi urodzenie dziecka w ciągu roku we właściwym niemieckim przedstawicielstwie zagranicznym Republiki Federalnej Niemiec.

Jeżeli obydwój rodzice są obywatelami niemieckimi, obywatelstwo niemieckie nie jest przekazywane dziecku tylko wtedy, gdy **obydwój** rodzice urodzeni są po 31.12.1999 roku za granicą i tam na stałe mieszkają.

4. Nabycie obywatelstwa niemieckiego przez adopcję

Obywatelstwo niemieckie poprzez adopcję uzyskują jedynie te dzieci, które w momencie złożenia wniosku o adopcję **nie ukończyły** jeszcze **18 roku życia** i adoptowane zostały przez Niemca w wyniku adopcji ważnej według prawa niemieckiego. W przypadku przeprowadzonej w Polsce adopcji Ambasada radzi potwierdzić adopcję w Niemczech.

III. Dodatkowe informacje

W przypadku pochodzenia z terenów należących przed II wojną światową do Rzeczypospolitej Polskiej lub pochodzenia przodków z tych terenów, względnie w przypadku zamieszkiwania na tych terenach, zwykle należy przyjąć, że w dniu 1 września 1939 roku rodzina posiadała obywatelstwo polskie, a nie niemieckie.

W celu uzyskania obywatelstwa niemieckiego należy w tym przypadku udokumentować, że ojciec lub dziadek zostali wpisani na tak zwaną niemiecką „Volksliste.”

Należy przy tym mieć na uwadze, że sam fakt **przynależności do niemieckiego Wehrmachtu** nie dowodzi posiadania obywatelstwa niemieckiego. **W przypadku, gdy** rodzice byli w czasie II wojny światowej w Niemczech **robotnikami przymusowymi**, również nie można na tej podstawie nabyć ani narodowości, ani obywatelstwa niemieckiego. Także dzieci, które w tym okresie urodziły się w Niemczech, **nie** uzyskały w ten sposób obywatelstwa niemieckiego.

IV Konieczne dokumenty

Zasadą jest, że należy złożyć wniosek o wystawienie dokumentu potwierdzającego obywatelstwo. Osoby niepełnoletnie od 16 roku życia muszą same składać wnioski i wszystkie wymagane oświadczenia. Druki wniosków można otrzymać z Ambasady drogą pocztową. Proszę zwrócić się w tej sprawie do Ambasady telefonicznie, faksem lub mailem, podając przy tym swój **adres** oraz **numer telefonu**. Wniosek można uzyskać również pod adresem internetowym www.bva.bund.de.

Wniosek należy **dokładnie wypełnić** (w miarę możliwości) a **wszystkie dane** należy udokumentować. Niemieckie obywatelstwo wnioskodawcy należy uwiarygodnić odpowiednimi dokumentami (np. aktami stanu cywilnego, zaświadczeniami o stałym miejscu zamieszkania itp.) We wniosku należy zwłaszcza podać, gdzie rodzina zamieszkiwała między 1920 a 1939 rokiem.

Przedstawicielstwa zagraniczne Republiki Federalnej Niemiec nie mogą pomóc w uzyskaniu dokumentów dla udowodnienia obywatelstwa niemieckiego. Zaginione dokumenty (legitymacje

o podpisaniu „Volkslisty”) z reguły nie mogą zostać odtworzone, ponieważ w niemieckich archiwach nie ma dokumentacji na ten temat.

Wniosek oraz wymagane dokumenty należy złożyć w Ambasadzie Niemiec w Warszawie lub we właściwym według miejsca zamieszkania Konsulacie Generalnym we Wrocławiu, Gdańsku lub w Krakowie. W celu uniknięcia późniejszych pytań wniosek należy złożyć osobiście. Proszę najlepiej uzgodnić w tym celu termin rozmowy.

V Zmiana obywatelstwa

W przypadku chęci przyjęcia obywatelstwa obcego kraju z jednoczesnym zachowaniem obywatelstwa niemieckiego, należy złożyć w Federalnym Urzędzie Administracyjnym wniosek o zachowanie obywatelstwa niemieckiego. Wniosek taki można złożyć również w Ambasadzie lub we właściwym Konsulacie, skąd zostanie on przekazany do Federalnego Urzędu Administracyjnego. W postępowaniu należy uwiarygodnić istniejące nadal związki z Niemcami.

Od dnia 28 sierpnia 2007 roku **nie jest już wymagane** takie **zezwole nie na zachowanie obywatelstwa** niemieckiego w przypadku zamiaru przyjęcia obywatelstwa innego państwa członkowskiego UE lub Szwajcarii. Obywatele jednego z państw **Unii Europejskiej lub Szwajcarii** mogą – przy spełnieniu pozostałych warunków –otrzymać obywatelstwo bez wymogu zrzeczenia się obywatelstwa innego państwa Unii Europejskiej lub Szwajcarii (**zgoda na posiadanie więcej niż jednego obywatelstwa**). Wynika z tego logicznie, że w przypadku ubiegania się o obywatelstwo innego państwa Unii Europejskiej lub Szwajcarii nie następuje już automatycznie utrata obywatelstwa niemieckiego.

Proszę pamiętać, że wszystkie podane wyżej informacje odnoszą się **wyłącznie** do obywatelstwa niemieckiego. O dopuszczeniu przez inne państwo posiadania więcej niż jednego obywatelstwa i wiążących się z tym warunkach mogą poinformować tylko władze danego państwa.

**Ambasada chętnie odpowie na ewentualne pytania.
Zapraszamy do Ambasady!**